הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרמא תרמב תרמג

(ד) **עַל הַפּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ.** הַגָּהּ: וְאִם לֹא אָכַל לַיְלָה רִאשׁוֹנָה בַּסֻּכָּה, אַף עַל פִּי שֶׁבֵּרַךְ זְמַן בְּבֵיתוֹ,
(ה) כְּשֶׁאוֹכֵל (ג) [ב] בַּסֻּכָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ זְמַן (ו) מְשׁוּם הַסֻּכָּה. וְאִם בֵּרַךְ זְמַן בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּה, סַגִּי לֵיהּ (ר״ן פרק לולב וערבה (כט: ד״ה ופסח)):

תרמב וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א שבת כ״ד (ע״ב).

א א**אִם חָל יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת (א) לִהְיוֹת (ו) בְּשַׁבָּת, אוֹמְרִים בְּעַרְבִית בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין שֶׁבַע וְחוֹתֵם בָּהּ בְּשַׁבָּת (ב) בִּלְבָד:**

תרמג סֵדֶר הַקִּדּוּשׁ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א מַסֶּכֶת הַגְּמָרָא סֻכָּה נ״ו (ע״א).

א א**סֵדֶר הַקִּדּוּשׁ, (א) יַיִן קִדּוּשׁ וְסֻכָּה (ב) * וְאַחַר כָּךְ זְמַן, (ג) לְפִי שֶׁהַזְּמַן חוֹזֵר עַל קִדּוּשׁ הַיּוֹם וְעַל**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] בַּסֻּכָּה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּשִׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן (מ״ב) [ל״ב], כָּתַב גַּם כֵּן דְּהָעֶקֶר כָּרַמ״א בָּזֶה, שֶׁלֹּא יָצָא בִּזְמַן דְּחַג שֶׁבֵּרַךְ בַּבַּיִת, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ שָׁעַת עֲשִׂיָּתָהּ וְלֹא שָׁעַת מִצְוָתָהּ, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁהִשִּׂיג גַּם כֵּן עַל הַב״ח, וְהֵבִיא דִּבְרֵי הַכָּל בּוֹ (סי׳ עב). וְכֵן בִּכְרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) הֵבִיא בְּשֵׁם אַרְחוֹת חַיִּים (סי׳ לט) כְּדִבְרֵי הָרַ״ן (כט: ד״ה ואם) שְׁמַמְּנוּ מְקוֹר דִּבְרֵי הָרַמ״א. וּמַה שֶּׁכָּתַב כֵּאן הַמַּגֵּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ב׳ וְגַם בְּלֵילָה שְׁנִיָּה עַיִן סִימָן תרס״א (בהקדמה), רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁגַּם לְעִנְיַן לֵילָה שְׁנִיָּה יֵשׁ חִלּוּק בְּדָבָר, בֵּין אִם אָכַל לַיְלָה רִאשׁוֹנָה אֲזַ מְבָרֵךְ בַּשְּׁנִיָּה זְמַן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁלֹּא אָכַל בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה יְבָרֵךְ בַּשְּׁנִיָּה סֻכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן. וּלְפִי זֶה מַשְׁמַע דְּסִבְרֵיהּ לֵיהּ כְּהַב״ח בִּתְשׁוּבוֹת דְּבָיִם אֵין מְבָרֵךְ זְמַן. וְהַבֵּאֵר הַיטֵב נִדְחַק לְפָרֵשׁ שֶׁגַּם בְּיוֹם רִאשׁוֹן לֹא אָכַל בַּסֻּכָּה, וְכֵן כָּתוּב בְּפְרִי מְגַדִּים סִימָן תרס״א (א״א בהקדמה). וְאֵין זֶה בְּמַשְׁמַע. וְעַיִן בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב) שֶׁכָּתַב כֵּאן גַּם כֵּן דְּמַהֲמַגֵּן אַבְרָהָם סִימָן תרס״א מַשְׁמַע כְּהַב״ח. וְעַיִן שָׁם סִימָן תרס״א שֶׁהַב״ח (ס״א) כָּתַב שֶׁדַּעַת הָאַחֲרוֹנִים דְּלְעוֹלָם יֹאמַר גַּם בְּלֵיל שֵׁנִי סֻכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן. וּבְשוּ״ת נוֹדַע בִּיהוּדָה חֵלֶק (ב׳) [א׳] סִימָן ל״ט נָשָׂא וְנָתַן בָּזֶה, וְהֶעֱלָה שֶׁהָעֶקֶר כְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה. וּבְמַהֲזִיר בְּרָכָה סִימָן תרמ״ג (סק״א) הֵבִיא מִדִּבְרֵי הֶרַמ״ע בְּאַלְפְּסִי זוטָא שֶׁכָּתַב דִּזְמַן אֵין לוֹ עֶסֶק גַּבֵּי קִדּוּשׁ כו׳, (וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר לְדִינָא דְּגֶמָרָא (מו.) דִּמְבָרְךְ בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּה), וְכָתַב שֶׁכֵּן עָמְּא דְּבַר, עַיִן שָׁם.

וּבְמִדְינָתֵנוּ רַבִּים נוֹהֲגִים כְּהָאַחֲרוֹנִים. וְעַיִן לְעֵיל בְּמַגֵּן אַבְרָהָם סִימָן ת״ר (סק״ב) שֶׁכָּתַב דְּיֵשׁ טוֹעִים לִקַּח אַף בְּיוֹם טוֹב פְּרִי חָדָשׁ לְלֵיל שֵׁנִי, וְטָעוּת הוּא, דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קְדֻשָּׁה אַחַת הוּא, וְהֶבְיאוֹ בַּאֵר הַיטֵב שָׁם (סק״א). וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) כָּתַב דְּרֹב הָעוֹלָם נוֹהֲגִים כֵּן בְּלֵיל שֵׁנִי דְּסֻכּוֹת, וְכָתַב דְּיֵשׁ לוֹמַר טַעֲמָם, דְּחוּשְׁשִׁים שֶׁמָּא זְמַן סֻכָּה דְּלֵיל רִאשׁוֹן פּוֹטֵר כְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דַּאֲפִלּוּ אַף אִם הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן חל, מִכָּל מָקוֹם אֵיכָא דְּסָבְרִיא לֵיהּ שֶׁאִם בֵּרַךְ זְמַן עַל עֲשִׂיַּת הַסֻּכָּה אֲפִלּוּ בְּחל פּוֹטֵר זְמַן דְּחַג, דְּסֻכָּה מִכֹּחַ חַג קָאָתֵי, עַיִן שָׁם תְּשׁוּבַת הַב״ח שֶׁהֵבִיא שָׁם דַּעַת פּוֹסְקִים אֵלּוּ, וְאִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר דְּעַל כָּל פָּנִים הוֹעִיל זְמַן דְּלֵיל רִאשׁוֹן כְּאִלּוּ בֵּרַךְ עַל עֲשִׂיַּת הַסֻּכָּה, וְכֵיוָן שֶׁלֹּא הָיָה לְהַבְטָלָה, פּוֹטֵר זְמַן דְּחַג, וְאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵיל שֵׁנִי, וּמַחֲמַת סָפֵק פּוֹסְקִים אֵלּוּ (נֶהֱגוּ כֵּן), עַיִן שָׁם. אֲבָל עַתָּה אֵין מְנַהֲגִים זֶה כְּלָל בְּסִפּוֹת, רַק בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְחוּד וְתוּ לֹא, וּכְדַעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם. וְעַיִן בְּדָגוּל מֵרְבָבָה, מִשְׁמַע קְצַת שֶׁדַּעְתּוֹ כְּהַב״ח בְּתְשׁוּבָה, דְּאַף שֶׁבֵּרַךְ בַּלַּיְלָה זְמַן בְּבֵיתוֹ אֵין מְבָרֵךְ בַּיּוֹם עַל הַסֻּכָּה, עַיִן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

שָׁעוֹשִׂין אוֹתָן לְכַמָּה שָׁנִים, אֵינוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל עֲשִׂיָּתָן, וְנֵר חֲנֻכָּה נַמִּי אֵינוֹ מְנַכֵּר שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם מִצְוָה. מָרְדְּכַי (סי׳ תשסט), מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״א): **(ג) בַּסֻּכָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בַּיּוֹם, צָרִיךְ לְבָרֵךְ זְמַן וְכוּ׳. וְהַב״ח בִּתְשׁוּבָה סִימָן קל״ב חוֹלֵק, וְכָתַב אִם בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן יָרְדוּ גְּשָׁמִים בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא אָכְלוּ בַּסֻּכָּה כָּל עִקָּר וְקִדְּשׁוּ וּבֵרְכוּ בַּבַּיִת, אֵין לְבָרֵךְ זְמַן לְמָחָר בְּיוֹם רִאשׁוֹן כְּשֶׁנִּכְנָסִין לַסֻּכָּה לֵישֵׁב בָּהּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בְּסָפֵק בְּרָכָה לְבַטָּלָה, דְּלֹא כְּהָרַמ״א סִימָן תרמ״א. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיִן שָׁם. וּמַהֲרַמ״י בְּסָפֵר מִשְׁאַת מֹשֶׁה סִימָן ה׳ דָּחָה דְּבָרָיו, וְכָתַב דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ, וּכְדִבְרֵי רַמ״א, עַיִן שָׁם. וְאִם לֹא אָכַל גַּם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן בַּסֻּכָּה, אֲזַ כְּשֶׁאוֹכֵל בְּלֵיל שֵׁנִי בַּסֻּכָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן. מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תרס״א (בהקדמה), עַיִן שָׁם. וְעַיִן מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן זֶה סָעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם. וְאִם לֹא בֵּרַךְ זְמַן כְּלָל בְּלֵיל רִאשׁוֹן, עַיִן סִימָן תע״ג סָעִיף קָטָן א׳ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם. וּבֵאֵר הַיטֵב אֲשֶׁר לְפָנֵי כָּתַב כֵּאן דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵּדַת, עַיִן שָׁם וְדוּ״ק:

א (ו) **בְּשַׁבָּת.** וְאֲזַ אֵין אוֹמְרִים מַעֲרֵבִית בְּלֵיל רִאשׁוֹן, וּבְלֵיל שֵׁנִי אוֹמְרִים מַעֲרֵבִית שֶׁל יוֹם רִאשׁוֹן, וְעַיִן סִימָן תפ״ט סָעִיף א׳:

בְּאוּר הַלָּכָה

הָרַמְבַּ״ם (פ״ו הי״ב) וְהָרַמְבַּ״ן (פסחים ז. ד״ה ומה שקבעו) וְהָרִיטְבַּ״א (מו. ד״ה אמר רב אשי) וּדְעִמְּהוּ יְבָרֵךְ, **וּמֵסִיק כֵּיוָן דְּסֻכָּה פְּלוּגְתָּא הוּא לֹא יְבָרֵךְ, דְּסֻכָּה בְּרָכוֹת לְהָקֵל** [בְּכוּרֵי יַעֲקֹב (סק״א)]:

א * **וְאַחַר כָּךְ זְמַן.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב) בְּמֶה שֶׁכָּתַבְנוּ שֶׁאֵין נִפְקָא מִנָּהּ בֵּין שֶׁהַסֻּכָּה הָיְתָה עֲשׂוּיָה וְעוֹמֶדֶת עִם הַסְּכָךְ מִכְּבָר וְכוּ׳, וְהֵיינוּ דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה בְּרִכַּת הַזְּמַן קָאֵי עַל הַסֻּכָּה, דְּהֵינוּ עַל קִיּוּם הַמִּצְוָה שֶׁל סֻכָּה, כֵּן הוּא הַסְּכָמַת הָאַחֲרוֹנִים (עַיִן בְּלְבוּשֵׁי שְׂרָד וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל עט ס״ג) וּבְכוּרֵי יַעֲקֹב (סק״א)), דְּלֹא כְּמָה שֶׁכָּתַב

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַשְׁלִימָהּ עַכְשָׁו, אוֹ שֶׁחִדְּשָׁהּ בְּהַסְכָּךְ [רִיטְבָ״א (מו. ד״ה היתה)]:

(ד) **עַל הַפּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ.** שֶׁהוּא קָאֵי עַל מִצְוַת סֻכָּה וְעַל הֶחָג:

(ה) **כְּשֶׁאוֹכֵל בַּסֻּכָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְמָחָר בְּיוֹם: (ו) **מְשׁוּם הַסֻּכָּה.** דְּהַבְּרָכָה שֶׁבֵּרַךְ מֵאֶתְמוֹל בְּבֵיתוֹ הָיָה רַק בִּשְׁבִיל הֶחָג:

א (א) **לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת.** וְאֲזַ אֵין אוֹמְרִים מַעֲרֵבִית בְּלֵיל רִאשׁוֹן, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין הָעוֹלָם רְגִילִין בָּהֶם, חָשׁוּ שֶׁמָּא יִשְׁלוּ נֵרוֹת לְרְאוֹת בָּהֶן. וּבְלֵיל שֵׁנִי (ו) אוֹמְרִים מַעֲרֵבִית שֶׁל יוֹם רִאשׁוֹן. (ג) וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁחָל שְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח בְּשַׁבָּת, אוֹמְרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מַעֲרֵבִית שֶׁל יוֹם שְׁבִיעִי. וְהוּא הַדִּין בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה, אוֹמְרִים מַעֲרֵבִית שֶׁל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת. לְבַד לֵיל רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח, שֶׁאוֹמְרִים בְּלֵיל שֵׁנִי הַשַּׁיָּךְ לְיוֹם שְׁבִיעִי, מְשׁוּם בִּכּוּר לְסִפְרָה [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א)]. אֵין אוֹמְרִים (ג) בְּמֶה מַדְלִיקִין: **(ב) בִּלְבָד.** שֶׁלֹּא נִתְקָנָה אֶלָּא עֲבוּר שַׁבָּת בִּלְבָד. בְּטוּר כָּתַב, בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ. וּבְמִנְהָגִים שֶׁלָּנוּ כָּתוּב, (ד) וְאֵין אוֹמְרִים בְּאַהֲבָה:

א (א) **יַיִן קִדּוּשׁ וְסֻכָּה.** שְׁאִי אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ (ו) עַל הַסֻּכָּה קֹדֶם שֶׁיְּבָרֵךְ עַל קִדּוּשׁ הַיּוֹם, שֶׁהֲרֵי מִתְּחִלָּה נִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְאַחַר כָּךְ נִתְחַיֵּב לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה: **(ב) וְאַחַר כָּךְ זְמַן.** וְאֵין נַפְקָא מִנָּהּ (ג) בֵּין שֶׁהַסֻּכָּה הָיְתָה עֲשׂוּיָה וְעוֹמֶדֶת עִם הַסְּכָךְ מִכְּבָר וּבֵין שֶׁעֲשָׂאָהּ קֹדֶם חַג הַסֻּכּוֹת, כֵּיוָן שֶׁלֹּא בֵּרַךְ עָלֶיהָ אֲזַ בְּשָׁעַת עֲשִׂיָּה, אִם כֵּן מַה לִּי עָלָיו עַכְשָׁו לְבָרֵךְ זְמַן עַל קִיּוּם הַמִּצְוָה. אִם לֹא בֵּרַךְ זְמַן בַּלַּיְלָה, יוּכַל לְבָרֵךְ כָּל שִׁבְעָה, וַאֲפִלּוּ בְּלֹא כּוֹס, דִּזְמַן יָכוֹל לוֹמַר אוֹתוֹ אֲפִלּוּ בְּשׁוּק [גְּמָרָא (מז:)]: (ג) **לְפִי וְכוּ׳.** וּמִכָּל מָקוֹם (ג) בְּדִיעֲבַד אִם עָבַר וּבֵרַךְ זְמַן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה, אֵינוֹ חוֹזֵר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): **(ב)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): **(ג)** גְּזֵרָה מִשּׁוּם יוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁאֵין אוֹמְרִים בּוֹ עֶשְׂרָתָם כו׳, שֶׁאֵין מְעַשְּׂרִין בְּיוֹם טוֹב, לָכֵן אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ אֲפִלּוּ כְּשֶׁחָל יוֹם טוֹב בְּשַׁבָּת עַצְמוֹ. לְבוּשׁ: **(ד)** וְכֵן כָּתַב בְּתְשׁבַּ״ץ (קטן, סי׳ ריג). דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות א), וְכֵן כָּתַב בְּלְבוּשׁ: **א (ו) לְבוּשׁ. וְהַאי טַעְמָא דְּלְבוּשׁ הוּא רַק לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לֹא לְעִיכּוּבָא:** **(ג)** עַיִן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואח״כ):

(ג) דִּבְגְמָרָא (נו.) אִיפְּלְגוּ רַב וְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אִי סֻכָּה קוֹדֶם מִשּׁוּם דְּהוּא חוֹבַת הַיּוֹם אוֹ זְמַן קוֹדֵם דְּהוּא תְּדִירָא, וּנְהִי דַּאֲנַן פְּסְקִינַן כְּרַב, הֵיינוּ לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד גַּם רַב מוֹדֶה דְּיָצָא. וְיִרְוַעַ מִכָּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּטַעַם זֶה שֶׁכָּתְבוּ הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֵינוֹ עִקַּר הַטַּעַם (עַיִן בְּבֵ״ח (ס״א) וְט״ז (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים), אֶלָּא מְשׁוּם דְּרַב דְּאַקְדְּמֵיהּ מְשׁוּם דְּהוּא חוֹבַת הַיּוֹם, וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי יָצָא בְּדִיעֲבַד:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מִצְוַת סֻכָּה: **ב** * [ב]לְהָרַמְבַּ"ם, (פ) [א] (ד) מְקַדֵּשׁ מֵעַמָּד וּמְבָרֵךְ (ה) לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, וְיוֹשֵׁב, וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ זְמַן. (וְאֵין נוֹהֲגִים כֵּן, אֶלָּא מְקַדְּשִׁין מֵיָּשָׁב, וְכֵן דַּעַת הָרֹא"ש (פ"ד סי' ג)): **ג** (ו) [ג]בְּשְׁאָר יָמִים מְבָרֵךְ עַל הַסֻּכָּה קֹדֶם שֶׁיִּטְעַם. הַגָּהּ: הָכִי נוֹהֲגִין בְּחל, [*] (ח) אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן קִדּוּשׁ, (ט) מְבָרֵךְ לְאַחַר קִדּוּשׁ (מהר"י וויל (סי' קמ)). וְאִם קִדֵּשׁ בַּבַּיִת (פ"ד סי' ג).

ב בְּפֶרֶק ו' (ה"ב) בְּשֵׁם מְנַהֵג רַבּוֹתָיו וְחַכְמֵי סְפָרַד. **ג** טוּר בְּשֵׁם מְהַרַ"ם מְרוֹטֶנְבּוּרְג. **ד** שָׁם בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא"ש (פ"ד סי' ג).

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (פ) מְקַדֵּשׁ. כָּתַב מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק"ד), מְבָרֵךְ הָעוֹלָם לֵישֵׁב שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה בַּעֲלֵי בָּתִּים וְיוֹתֵר בְּסֻכָּה אַחַת וּמִתְפַּתִּינִים זֶה עַל זֶה בְּקִדּוּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, לֹא יָפָה הֵם עוֹשִׂים, דְּאִדְּרַבָּה לֹא יְקַדְּשׁוּ בְּיַחַד, דְּתֵרֵי קוֹלוֹת לֹא מִשְׁתַּמְעִי. וְעַיִן סִימָן רפ"ד סָעִיף ה'. וּבְסִימָן תפ"ח סָעִיף קָטָן ג' כָּתְבִתִּי בְּשֵׁם הַחַיִּ יַעֲקֹב (סק"ד) דְּשַׁפִּיר לְמֶעְבַּד הָכִי, עַיֵּן שָׁם. וְרָאוּי לוֹמַר בְּרָכָה דְּסֻכָּה בְּקוֹל וּבְמִשְׁיכָה בְּנִגּוּן כְּשְׁאָר בְּרָכוֹת דְּקִדּוּשׁ, וְהוּא הַדִּין בְּכָל שְׁאָר הַבְּרָכוֹת יַרְגִּיל לוֹמַר בְּקוֹל רָם, כִּי הַקּוֹל מְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה. שְׁלָ"ה (מסכת סוכה נר מצוה סי' ו):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [א] מְקַדֵּשׁ. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְהִנֵּה נוֹהֲגִים הָעוֹשִׂים קִדּוּשׁ בְּיַחַד, שֶׁכְּשֶׁמַּגִּיעִים לִבְרָכַת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן הֵם מַמְתִּינִים כָּל אֶחָד עַד שֶׁיְּבָרֵךְ הָרִאשׁוֹן וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו אָמֵן, וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ הַשֵּׁנִי וְהֵם עוֹנִים אַחֲרָיו. וְעוֹשִׂים שֶׁלֹּא כַּדִּין, שֶׁהָאֱמֶת שֶׁעוֹנֶה אוֹתוֹ שֶׁכְּבָר בֵּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, הוּא הַפֶּסֶק בֵּין הַבְּרָכָה לְשְׁתִיָּה, וּכְבָר כָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן רע"א סָעִיף ט"ז (ס"ק כג) בְּשֵׁם הַפְּנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' (סי' ה) שֶׁאֵין נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ריש הסימן) אִם הָיְתָה סֻכָּה עֲשׂוּיָה וְעוֹמֶדֶת כוּ', וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) מַגִּיהַּ בְּדִבְרֵי הַב"ח (סק"א). וְעַיֵּן בֵּיד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה, וְעִתָּה רְאִיתִי בְּכַרְמֵי יוֹסֵף (סק"א) הָאֲרִיךְ בָּזֶה, וְהֶעֱלָה דְּאִם בֵּרַךְ בְּשַׁעַת עֲשִׂיָּה לֹא יְבָרֵךְ זְמַן לְרַגֵּל עַל הַכּוֹס, כֵּיוָן דִּלְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (מה. ד"ה נכנס) וְהָרֹא"ש (פ"ד סי' ג) אֵינוֹ מְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם: **ג** [בהג"ה] אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב כו'. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב לְקַמָּן סִימָן תרס"א (סק"א) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם שְׁרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שם הגב"י סק"ג), דְּבְיוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשׁ, הָאוֹמֵר בְּרָכַת סֻכָּה בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא טוֹעֶה, אֶלָּא יֹאמַר בַּקִּדּוּשׁ. וּבְדִבּוּר שְׁמוּאֵל סִימָן רט"ו כָּתַב שֶׁיֵּשׁ פְּקִפּוּק אִם יֵשׁ לְהַפְסִיק בְּקִדּוּשׁ הַיּוֹם בִּבְרָכַת סֻכָּה בֵּין בִּרְכַת הַיַּיִן לְשְׁתִיָּה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְקַנָּה מֵהַקַּדְּמוֹנִים וְלֹא הִזְכִּירָה בְּתַלְמוּד, וְאֵין בִּשְׁתִיַּת הַיַּיִן אִסּוּר חִיּוּץ לְסֻכָּה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְלָכֵן נִרְאֶה דִּבְקִדּוּשָׁא אֵין בָּהּ סְדוּר בְּרָכוֹת אֲחֵרוֹת, מְבָרְכִים עַל הַסֻּכָּה אוֹ קֹדֶם בִּרְכַת הַמּוֹצִיא אוֹ אַחֲרֶיהָ כוּ', וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר לְכָל מַר כְּדֵאִית לֵיהּ, דִּלְמֵהַר"מ יְבָרֵךְ קֹדֶם הַמּוֹצִיא וּלְהָרֹא"ש בְּשֶׁעַת עֲשִׂיָּה לֹא יְבָרֵךְ זְמַן לְרַגֵּל עַל הַכּוֹס, כֵּיוָן דִּלְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (מה. ד"ה נכנס) וְהָרֹא"ש (פ"ד סי' ג) אֵינוֹ מְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְבָרֵךְ זְמַן, וְאָמְרִינַן דְּהַאי זְמַן קָאֵי גַּם אַסֻּכָּה דְּבַתְרֵיהּ: **ב** (ד) מְקַדֵּשׁ מֵעַמָּד וְכוּ'. דִּלְדַעְתּוֹ (ד) הַיְשִׁיבָה הוּא תְּחִלַּת עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה, וְיֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, הַיְנוּ קֹדֶם עֲשִׂיַּת תְּחִלַּת הַמִּצְוָה, וְיֵשׁ לוֹ לִנְהֹג כֵּן (ה) כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים. וְהָרֹא"ש סְבִירָא לֵיהּ שֶׁיֵּשׁ לְסָמֹךְ הַבְּרָכָה עַל עִקַּר הַמִּצְוָה שֶׁהִיא הָאֲכִילָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן תרל"ט שֶׁנּוֹהֲגִין שֶׁאֵין מְבָרְכִין אֶלָּא עַל הָאֲכִילָה: **(ה) לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה וְיוֹשֵׁב וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ זְמַן.** בָּא לְאַפּוֹקֵי (ו) שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ בִּרְכַת זְמַן קֹדֶם שֶׁיֵּשֵׁב, דְּאַף דִּבְרָכַת זְמַן גּוּפָא רַשַּׁאי לְהִיוֹת בַּעֲמִידָה לְכֻלֵּי עָלְמָא, מִכָּל מָקוֹם אֵין נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן מִטַּעְמָא אַחֲרִינָא, דְּצָרִיךְ לְהַסְמִיךְ עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה אֶל הַבְּרָכָה, וְכֵיוָן שֶׁבֵּרַךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה צָרִיךְ לֵישֵׁב תֵּכֶף. וּלְעִנְיָן אִם יְכוֹלִין כַּמָּה בַּעֲלֵי בָּתִּים לְקַדֵּשׁ בְּסֻכָּה בְּבֵית אַחַת, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן תפ"ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ח'. (ז) וְרָאוּי לוֹמַר בְּרָכָה דְּסֻכָּה בְּקוֹל וּבְמִשְׁיכָה בְּנִגּוּן כְּשְׁאָר בְּרָכוֹת דְּקִדּוּשׁ, וְהוּא הַדִּין בְּכָל שְׁאָר בְּרָכוֹת יַרְגִּיל לוֹמַר בְּקוֹל רָם, כִּי הַקּוֹל מְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה. שְׁלָ"ה (מסכת סוכה נר מצוה סי' ו):

ג (ו) **בְּשְׁאָר יָמִים וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ח) דִּבְיוֹם טוֹב הֲלֹא מְבָאר לְעֵיל בְּסָעִיף א' יַיִן קִדּוּשׁ וְסֻכָּה, וּבְאָרְנוּ שָׁם (סק"א) טַעַם הַדָּבָר דְּאִי אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ עַל הַסֻּכָּה קֹדֶם קִדּוּשׁ הַיּוֹם, עַיֵּן שָׁם, אֲכָל בְּשְׁאָר הַיָּמִים שֶׁאֵין בָּהֶם קִדּוּשׁ, דַּעַת הַמְחַבֵּר דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַסֻּכָּה קֹדֶם בִּרְכַת הַמּוֹצִיא כְּדַעַת רַבֵּנוּ מֵאִיר מֵרוֹטֶנְבּוּרְג, (ט) דְּהָכִי נִתְחַיֵּב תְּחִלָּה תֵּכֶף שֶׁנִּכְנַס וְיָשַׁב בְּהּ לִסְעֹד סְעוּדָתוֹ, וְרָאוּי לְסָמֹךְ הַבְּרָכָה לְהַיְשִׁיבָה כָּל מַה דְּאֶפְשָׁר, אַף הָעוֹלָם לֹא נָהֲגוּ כֵּן כְּדִמְסַיֵּם: (ז) **אַחַר בִּרְכַת הַמּוֹצִיא.** כְּדֵי שֶׁיִּתְחִיל (י) בִּסְעוּדָה דְּעֵל יָדָהּ הוּא עִקַּר חִיּוּב הַסֻּכָּה, וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ. וְלֹא הָוֵי הֶפְסֵק בֵּין בִּרְכַת הַמּוֹצִיא לַאֲכִילָה, דְּצָרֵךְ סְעוּדָה הוּא כְּמוֹ קִדּוּשׁ: (ח) **אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ שֶׁאָז (יא) מְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן וְאוֹמֵר עַל הַכּוֹס סֻכָּה וּזְמַן כְּדִלְעֵיל, וְאַחַר כָּךְ הַמּוֹצִיא עַל הַפַּת. וְאִם מְקַדֵּשׁ עַל הַפַּת, אוֹמֵר הַמּוֹצִיא וְקִדּוּשׁ וְסֻכָּה וּזְמַן. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּחל שֶׁאֵין שָׁם אֶלָּא הַמּוֹצִיא, מְבָרֵךְ עַל הַסֻּכָּה תֵּכֶף אַחַר בִּרְכַת הַמּוֹצִיא: (ט) **מְבָרֵךְ לְאַחַר קִדּוּשׁ.** דְּאָז הוּא (יב) זְמַן הַתְחָלַת הַסְּעוּדָה, (דְּמִקְדָּם אֵין רַשַּׁאי לֶאֱכֹל), וְשַׁיָּךְ אָז לְבָרֵךְ בִּרְכַת הַסֻּכָּה. וּלְעִנְיָן סְעוּדַת וְיוֹם טוֹב שַׁחֲרִית שֶׁאֵין בָּהֶם קִדּוּשׁ רַק בִּרְכָה בָּעָלְמָא עַל הַכּוֹס, יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים, (יג) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּבָזֶה אֵין כְּדַאי לְהַפְסִיק בִּבְרַכַת סֻכָּה בֵּין הַבְּרָכָה לְהַשְׁתִיָּה, דְּעַל הַשְּׁתִיָּה לֵיכָּא חִיּוּב סֻכָּה כְּלָל, אֶלָּא יְבָרֵךְ אוֹתָהּ אַחַר בִּרְכַת הַמּוֹצִיא

בְּאוּר הֲלָכָה

הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (ריש הסימן) בְּשֵׁם הַב"ח (ס"א). וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁגַּם הַב"ח מוֹדֶה לָזֶה אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ טָעוּת סוֹפֵר בִּדְבָרָיו, וְכֵן מוּכָח לְהַמְעַיֵּן בּוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתְבוּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא בֵּרַךְ עָלֶיהָ בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה, דְּאִם הָיָה מְבָרֵךְ בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה, אָז בִּרְכַת הַזְּמַן קָאֵי רַק אַרֶגֶל, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵךְ זְמַן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה. וּלְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (מה. ד"ה נכנס) וְהָרֹא"ש (פ"ד סי' ג) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בָּזֶה כְּלָל בִּרְכַת הַזְּמַן, דִּבְרָכַת הַזְּמַן שֶׁבֵּרַךְ קֹדֶם הֶחָג עַל הַסֻּכָּה, מִהֲנֵי מִמֵּילָא גַּם לָרֶגֶל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן תרמ"א (ד"ה אלא). עוֹד **כָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם** (שם) **דְּאִם לֹא בֵּרַךְ זְמַן בְּלֵיל רִאשׁוֹן מִבָּרֵךְ כָּל שִׁבְעָה [גְּמָרָא]. וְלֹא אָבִין, דְּהָלֹא קַיְמָא לַן דְּאִפְלוּ בְּלֵיל שֵׁנִי מִבָּרֵךְ זְמַן מְשׁוּם רֶגֶל, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ אִם לֹא בֵּרַךְ בְּלֵיל שֵׁנִי גַּם כֵּן מִבָּרֵךְ כָּל שִׁבְעָה מְשׁוּם רֶגֶל,** (דְּאֵינוֹ דּוֹמֶה זְמַן דְּרֶגֶל לִזְמַן דְּסֻכָּה, דִּזְמַן דְּסֻכָּה אֲפִלּוּ אִם בֵּרַךְ קֹדֶם הַסְּכוֹת בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה יוֹצֵא בָּהּ, וְלָכֵן בְּלֵיל שֵׁנִי אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ זְמַן מְשׁוּם סֻכָּה דְּיוֹצֵא בְּמַה שֶּׁבֵּרַךְ מֵאֶתְמוֹל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְעִנְיַן זְמַן דְּרֶגֶל, אִם הַיּוֹם שֵׁנִי הוּא רֶגֶל אֵינוֹ יוֹצֵא בְּמַה שֶּׁבֵּרַךְ מֵאֶתְמוֹל בִּרְכַת הַזְּמַן, אַף שֶׁכֵּן גַּם מְשׁוּם רֶגֶל. וּבֶאֱמֶת בַּגְּמָרָא לֹא נִזְכַּר לֵיל רִאשׁוֹן, דְּזֶה לְשׁוֹן הַגְּמָרָא: אִי לֹא בָּרִיךְ הָאִידָּנָא מְבָרֵךְ לְמָחָר אוֹ לְיוֹמָא אָחֳרָא, וְנוֹהֲגִין כְּדִבְרֵיהֶם לְאָרֶץ לְעִנְיַן לֵיל שֵׁנִי שֶׁיֵּשׁ גַּם כֵּן לוֹמַר אִי לֹא בָּרִיךְ הָאִידָּנָא וְכוּ'). **וְכֵן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים** (דיני ברכת שהחיינו על הסוכה ס"ק) **בְּהַדְיָא. וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ב * **לְהָרַמְבַּ"ם וְכוּ' וְאֵין נוֹהֲגִין כֵּן וְכוּ'. [א]וּבְאוּר הַגְּרָ"א מְצֻדָּד כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם. וְעַיֵּן בְּמור וּקְצִיעָה** (סי' רעא) **דְּדַעְתּוֹ דִּקְדּוּשׁ הֵיכִי שֶׁהוּא מוֹצִיא בָּזֶה לְאַחֲרִים בְּוַדַּאי יֵשׁ לִנְהֹג לְקַדֵּשׁ מֵיָּשָׁב,** וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קס"ז (סי"ב). **וְעַיֵּן בְּסִימָן רע"א סָעִיף י' בַּהַגָּ"ה וּבְמָה שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן מ"ו בְּשֵׁם הַגְּרָ"א:**

[א]יקוטי דברי הרב: בושט"ע הרב (ס"ב) כתב: ונוהגים שאין מדקדקים לעמוד בשעת הקידוש אלא מקדשין מיושב ואף ברכת לישב בסוכה וכו'. ואינו מחלק אם מוציא אחרים או לא.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah